

ת"פ 4666/06/21 - מדינת ישראל נגד אחמד נג'ם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 4666-06-21 מדינת ישראל נ' נגם
תיק חיצוני: 190978/2017

לפני
המאשימה
נגד
הנאשם
כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר
מדינת ישראל ע"י עו"ד ניר בינשטוק, תביעות ירושלים
אחמד נג'ם ע"י ב"כ עו"ד מיאדה סואעד מטעם הסניגוריה
הציבורית

החלטה

1. לפניי בקשה להורות על ביטול כתב האישום שהוגש נגד הנאשם, וזאת נוכח טענה מקדמית של פגם או פסול בכתב האישום וכן טענה לחוסר סמכות מכוח סעיפים 149(2) ו-149(3) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (**החסד"פ**) וכן טענה של הגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחסד"פ, בשל אי עמידה בנהלים והנחיות פנימיים לעניין לוחות הזמנים לטיפול בתיק, ובשים לב להוראות סעיף 57א לחסד"פ.

העובדות הדרושות להכרעה, שעליהן אין מחלוקת

2. להלן אפרט את העובדות שאינן שנויות במחלוקת, הפורסות בצורה ברורה את פרקי הזמן הרלבנטיים:
 - א. ביום 1.3.2017 נטען כי בוצעו לכאורה מעשי מרמה בכרטיס אשראי ע"י הנאשם בהיקף של כ-2,618 ₪. הנאשם היה עצור במסגרת החקירה בין התאריכים 3.5.2017 - 13.5.2017. החקירה הסתיימה ביום 14.5.2017 והתיק הועבר לפרקליטות. ביום 26.7.2017 החליטה הפרקליטות כי הסמכות להכריע בתיק היא של התביעה, והתיק נקלט בתביעות ירושלים ביום 21.8.2017.
 - ב. כעבור 6 חודשים ו-27 ימים, ביום 18.3.2018, שלחה התביעה את התיק להשלמת חקירה.
 - ג. בין התאריכים 12.4.2018 ל-23.4.2020 בוצעו 18 פעולות חקירה שעיקרן ניסיון זימון עדים למתן עדות, קיום שיחות עם גורמי ביטחון ברשת מרכזיים שבה בוצעו העסקאות במרמה לכאורה, גביית הודעה מהנאשם במהלך דצמבר 2019, ותיעוד מסמכים שנתפסו כבר בשנת 2017. משמעות הדבר, שהשלמת החקירה נמשכה כשנתיים ו-11 יום (**ההשלמה הראשונה**).
 - ד. ביום 23.4.2020 הוחזר התיק לתביעה, וביום 23.9.2020, כעבור חמישה חודשים, שוב שלחה התביעה את התיק להשלמת חקירה.
 - ה. השלמת החקירה השנייה התבצעה בין 18.10.2020 ל-2.5.2021 אז הוחזר התיק לתביעה. במהלך תקופה זו של כשישה חודשים וחצי, בוצעו 8 פעולות חקירה, ובהן בקשת צו מבית משפט להמצאת מסמכים וקבלת הצו, וכן ביצוע

שיחות עם גורמי ביטחון ברשת המרכולים. מתיעוד שיחה מיום 20.4.2021 עולה, כי הקב"ט ברשת המרכולים ציין שהיעתרות לצו והמצאת המסמכים תארך זמן רב יותר בשל חלופי הזמן מאז ביצוע העבירות בשנת 2017 (כעולה מסעיף 13 לבקשת ההגנה, שלא נסתר בהקשר זה ע"י המאשימה) **(ההשלמה השניה)**.

ו. כאמור, ביום 2.5.2021 הוחזר התיק לתביעה, וכעבור כחודש וחצי, ביום 20.6.2021 הוגש כתב האישום שלפניי.

טענות הצדדים

3. ההגנה טוענת, כי כתב האישום הוגש בחוסר סמכות בשל טעמים אלה:

א. התנהלות התביעה והרשות החוקרת חרגה מהנהלים הפנימיים של המאשימה עצמה - בהקשר זה הפנתה הסניגורית להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.1202 "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב האישום" בתוקף ממרץ 2020 **(הנחיית מרץ 2020)**, להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.1202 בתוקף מינואר 2021 **(הנחיית ינואר 2021)** ול"נוהל אח"מ: הגבלת משך החקירה נגד חשוד מס' 300.05.166" מיום 1.7.2020 **(נוהל אח"מ)**.

ב. הסניגורית הפנתה לכך שמשך הזמן ממסירת תיק החקירה ליחידת התביעות ועד לקבלת החלטת התובע עומד בעבירות עוון ופשע שדין עד עשר שנות מאסר על 18 חודשים, והגם שהיא ערה לכך ש"השלמת חקירה" עוצרת את פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק, התמקדה הסניגורית בקצב השלמות החקירה האיטי, שרובו ככולו לטענתה, התאפיין בביצוע בפעולות טכניות שיכולות היו להתבצע בזמן אמת, בעת ביצוע החקירה סמוך למועד ביצוע לכאורה של העבירות. מכאן שלטענתה, גרירת הרגליים הייתה בלתי מוצדקת, וממילא חרגה מהמועדים הקבועים בנהלי התביעה וגוף החקירה.

ג. התנהלות התביעה עומדת בסתירה להוראות סעיף 57א(א) לחסד"פ, שאין מחלוקת כי תוקן בינואר 2019 ונכנס לתוקף ביום 10.10.2019. סעיף זה קובע כך:

משך הליכי חקירה והעמדה לדין יהיה בהתאם לתקופות שייקבעו בנהלי רשויות החקירה באישור היועץ המשפטי לממשלה ובהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, לפי העניין; **לא יוגש כתב אישום אם חלפו התקופות הקבועות בנהלים ובהנחיות כאמור אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה. (ההדגשה הוספה)**

לטענת ההגנה, משעה שחרגה המאשימה מנהליה ולא ביקשה את אישור היועץ"ש להגשת כתב האישום, הדבר עומד בסתירה להוראות החוק, ומשכך כתב האישום הוגש בחוסר סמכות, ויש להורות על ביטולו.

4. התביעה מתנגדת לטענות ההגנה. עיקר טענתה של התביעה היא, כי השלמות החקירה עצרו את פרק הזמן הקובע לטיפול בתיק, ובסך הכל, בניכוי תקופת השלמת החקירה, התיק טופל ע"י התביעה במשך 13 חודשים, בעוד הנחיות היועץ"ש קובעות תקופה של 18 חודשים. עוד נטען, כי הנחיית מרץ 2020 היא הגוברת והחלה בענייננו, וכי סעיף 57א לחסד"פ שתוקן ונכנס לתוקף בשנת 2019 אינו רלבנטי ואינו חל בענייניו של תיק זה, עמוד 2

ולכן לא נדרש אישור היועמ"ש להגשת כתב האישום. מעבר לכך נטען, כי גם אם ימצא שהתביעה חרגה מפרקי הזמן הנוגעים לביצוע השלמות חקירה, הרי שאין באי קיום נהלי הפנימיים, כדי הליביא לתוצאה של ביטול כתב האישום, שהיא בלתי מדתית ואינה עומדת בקנה אחד עם אינטרסים שונים, כגון האינטרס של נפגע העבירה. זאת ועוד, הופנית לרע"פ 7052/18 מ"י נ' **רותם** (מיום 5.5.2020) ולצמצום יכולתו של בית המשפט להתערב בשיקול דעתה של המאשימה, במיוחד בכל האמור בבחינת סבירות מעשיה.

דין והכרעה

5. לאחר ששקלתי בדבר את טענות הצדדים, נחה דעתי כי יש להורות על ביטול כתב האישום. אלו הם טעמי.

ראשית, הגם שהתיקון לחסד"פ בעניין סעיף 57 נכנס לתוקפו ביום 10.10.2019, הרי שבהנחיית היועמ"ש מס' 4.1202 על שני נוסחיה (ממרץ 2020 ומינואר 2021) נכתב בנוגע לתיקון האמור כך: "תיקון זה נכנס לתוקף ביום 10.10.19 **והוא חל על עבירות שטרם התיישנו ביום זה**" (ההדגשה הוספה). אין חולק, כי העבירות המיוחסות לנאשם לא התיישנו במועד האמור, ועל-כן, לגישת היועמ"ש בהנחייתו, תיקון זה חל.

שנית, ניתוח הדין בהחלטתה של חברתי כב' השופטת סקפה שפירא במסגרת ת"פ (י-ם) 56204-06-20 מ"י נ' **אדרת גוליאן ואח'** (מיום 11.11.2020) מקובל עלי ואני מצטרף אליו, ככל שהדבר נוגע לתחולה האקטיבית של הנחיית ינואר 2021. לא הוגש ערעור על החלטה זו, שם נתקבלה טענה דומה לזו שלפניי, אם כי בנסיבות מעט שונות. לכן יש לקבוע כי הנחיית ינואר 2021 היא הרלבנטית לענייננו.

שלישית, השלמת החקירה הראשונה נמשכה כשנתיים ו-11 ימים כאמור לעיל. בהתאם להנחיית ינואר 2021, פרק 4, סעיף ג', סעיף קטן 1, הגם שהשלמת חקירה עוצרת את מניין התקופה לטיפול בתיק, הרי ש"פרק הזמן שממועד הוראה להשלמת חקירה ועד להעברת חומר החקירה בחזרה לתובע לאחר השלמת חקירה אינו מובא במניין משך חקירה, **אלא אם עלה על 6 חודשים, אז מובאת תקופה זו במניין משך החקירה**" (ההדגשה הוספה). משמעות הדבר היא, שהשלמת החקירה הראשונה עלתה בהרבה על חצי שנה, ואף לא נטען שנתבקש, וגם לא ניתן אישור להארכת מועד זה, כפי שהדבר מתאפשר על פי נוהל אח"מ שצוין לעיל (ראו סעיף 4 לנוהל האמור).

רביעית. זאת ועוד, אף בנוהל אח"מ האמור, מצוין בסעיף 1ב לו, כי "**ככל שבוצעה חריגה מהתקופות שנקבעו בנוהל זה, לא ניתן יהיה להגיש כתב אישום בתיק, אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה**". על-פי סעיף 2א(2) לנוהל האמור, בעבירות מסוג עוון משך החקירה המירבי הוא **שנתיים**. מכאן, שהשלמת החקירה הראשונה עלתה על תקופה זו וחרגה מהוראות הנוהל.

מעבר לדרוש אציון, כי בסעיף 2א לנוהל אח"מ מצוין, כי הוא חל "רק על משך החקירה המשטרית ועד להעברת התיק לתביעה להחלטה", ובסעיף 6' לו מצוין, כי הוא "חל על כל התיקים אשר טרם הוגש בהם כתב אישום במועד כניסתו לתוקף [1.7.2020]". הואיל והתביעה לא חלקה על תחולתו של הנוהל בענייננו, ואף סברה שגם אם בוצעה חריגה ממנו, הרי שאין בכך להצדיק את ביטול האישום, נדמה כי הצדדים מסכימים כי הנוהל חל.

חמישית, בנוהל אח"מ נרשם בסעיף ג', כי "הימשכות הליכי חקירה מגלמת פגיעה בכמה אינטרסים מוגנים וזכויות בהליך הפלילי: ראשית, נפגעת ציפייתו של החשוד למיצוי מהיר של ההליכים נגדו. שנית, ככל שהחקירה נמשכת, גדל הקושי להביא ראיות מלאות ומהימנות... ויש בכך כדי להכביד על ניהול ההליכים המשפטיים. שלישית, הימשכות ההליכים עלולה לרפות את ידיו של נפגע העבירה, אשר מסר תלונה או הודעה וממתין להתקדמות ההליכים ולמסירת עדותו במשפט. רביעית, הימשכות הליכי החקירה עלולה לפגוע באמון הציבור במשטרת ישראל".

נדמה שהדברים שצוטטו לעיל מדברים בעד עצמם, ונסיבותיו של תיק זה מלמדות, כי התנהלות הלא יעילה במקרה זה פגעה בפועל בכל אותם ערכים שנוהל אח"מ נועד להגשים. בענייננו, לא מצאתי הצדקה לביצוע הפעולות בתקופת ההשלמה, שכן ניתן היה לבצען כבר במועד החקירה המקורי, לו ניתנה לחקירה תשומת הלב הראויה לה באופן מקצועי, כמצופה. דוגמה מובהקת להתנהלות הלא מובנת, היא הוצאת צו גילוי המסמכים רק בהשלמה השניה, דבר שהוביל לקשיים ועיכובים בקבלת המסמכים בשל חלוף הזמן כעולה מטענות הסניגורית שלא נסותרו, המבוססות על מזכרים בתיק החקירה. המסקנות המתבקשות הן, כי בתיק שלפניי, הן התביעה והן היחידה החוקרת התנהלו באופן שאינו עולה בקנה אחד עם ההנחיות הפנימיות שלהן עצמן, ובוודאי שצריך היה לבקש כאן אישור היועץ המשפטי לממשלה להעמיד לדין נאשם בעבירת עוון באיחור כה ניכר, דבר שלא נעשה. התוצאה היא פגיעה בכל הערכים המוגנים שתוארו לעיל, לרבות בזכותו של הנאשם לקיים הליך הוגן.

6. נוכח כל האמור, אני קובע כי כתב האישום הוגש בניגוד להוראות סעיף 57א(א) לחסד"פ, ולכן נפל פגם בהגשת כתב האישום, ומתוקף סעיף 150 לחסד"פ, אני מורה על ביטולו. בנוסף, גם בהתאם לדנ"פ 5387/20 **רותם נ' מ"י** (מיום 15.12.2021), בחינת המקרה במשקפי עילת ההגנה מן הצדק מבלי להידרש לעילת הסבירות, מלמד על מחדלים העומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, באופן המצדיק את ביטול כתב האישום.

7. לפיכך, מורה על ביטול כתב האישום ועל ביטול הדיון שלפניי.

יש לשלוח לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י' אדר תשפ"ג, 03 מרץ 2023, בהעדר הצדדים.